

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

97-400 Belchatów ul. Czapliniecka Nr 66

tel. 44 715 22 61, 44 739 48 07

<http://www.pcpr.powiat-belchatowski.pl/>

adres e-mail: pcpr@powiat-belchatowski.pl

PZ.035.231.2026

Belchatów, 14.08.2026r.

**POWIATOWE
CENTRUM POMOCY RODZINIE**
97-400 Belchatów, ul. Czapliniecka 66
tel. 44 715 22 61, 44 739 48 07

Fundacja Fabian Digital
ul. Mikołaja Kopernika 14
40 – 064 Katowice

Stanowisko w sprawie procedowanego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wprowadzenia całkowitego zakazu przeprowadzania egzaminów zdalnych w edukacji domowej

W związku z procedowanym projektem rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wprowadzenia całkowitego zakazu przeprowadzania egzaminów zdalnych w ramach edukacji domowej przedstawiamy stanowisko, zgodnie z którym dostrzegamy potrzebę zapewnienia rzetelności, wiarygodności oraz odpowiednich standardów procesu weryfikacji wiedzy i umiejętności uczniów.

Jednocześnie pragniemy zwrócić uwagę, że wprowadzenie całkowitego zakazu przeprowadzania egzaminów w formule zdalnej wymaga szczególnego uwzględnienia sytuacji uczniów znajdujących się w wyjątkowo trudnym położeniu zdrowotnym, edukacyjnym lub życiowym. Dotyczy to głównie dzieci przewlekłe i ciężko chorych, w tym między innymi pacjentów onkologicznych oraz dzieci z innymi poważnymi schorzeniami, których stan zdrowia może w istotny sposób ograniczać możliwość osobistego stawiennictwa w szkole.

W przypadku tej grupy uczniów możliwość egzaminu w formule dostosowanej do ich sytuacji nie powinna być postrzegana jako przywilej, lecz jako element zapewnienia realnego i równego dostępu do edukacji. Długotrwałe leczenie, hospitalizacja, obniżona odporność, konieczność regularnych wizyt lekarskich czy ograniczenia wynikające ze stanu zdrowia mogą bowiem powodować, że fizyczny udział w egzaminie będzie dla dziecka znaczącą barierą, niezależną od jego możliwości intelektualnych i poziomu przygotowania.

Szczegółnej refleksji wymaga również sytuacja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz dzieci, w przypadku których występują istotne trudności związane z transportem i dotarciem do placówki oświatowej. Wprowadzenie jednolitego rozwiązania, nieuwzględniającego indywidualnych uwarunkowań ucznia, może w takich przypadkach prowadzić do niezamierzonych ograniczeń w realizacji prawa do edukacji oraz zasady równego traktowania.

Należy również podkreślić znaczenie dobrostanu psychicznego oraz rozwoju emocjonalnego i społecznego dziecka. Proces edukacyjny nie powinien być rozpatrywany wyłącznie w perspektywie weryfikacji wiedzy i umiejętności, lecz również z uwzględnieniem wpływu przyjętych rozwiązań na funkcjonowanie emocjonalne ucznia. Ma to szczególne

znaczenie w przypadku dzieci przewlekłe i ciężko chorych, które z uwagi na długotrwałe leczenie, hospitalizacje, ograniczony kontakt z rówieśnikami czy częste zmiany codziennego funkcjonowania mogą doświadczać zwiększonego obciążenia emocjonalnego. Organizacja egzaminu powinna, w miarę możliwości, wspierać poczucie bezpieczeństwa dziecka, jego sprawczości i stabilności, a nie stanowić dodatkowe źródło stresu i lęku.

W naszej ocenie rozwój emocjonalny i społeczny ucznia jest integralnym elementem procesu edukacyjnego. Dlatego też regulacje dotyczące egzaminów w edukacji domowej powinny uwzględniać nie tylko potrzebę zapewnienia rzetelnej i obiektywnej oceny osiągnięć edukacyjnych, ale również konieczność stworzenia warunków, w których dziecko może przystąpić do egzaminu w sposób adekwatny do swoich możliwości psychofizycznych.

Z tego względu zasadne wydaje się rozważenie rozwiązań, które pozwolą z jednej strony ograniczyć powszechne stosowanie egzaminów zdalnych, z drugiej zaś zabezpieczyć potrzeby uczniów znajdujących się w szczególnej sytuacji zdrowotnej, rodzinnej lub edukacyjnej.

Jednym z możliwych kierunków mogłoby być stworzenie alternatywnej ścieżki przeprowadzania egzaminów, np. w szkołach rejonowych lub innych szkołach wskazanych przez właściwy organ oświatowy, znajdujących się możliwie blisko miejsca zamieszkania ucznia. Rozwiązanie takie mogłoby ograniczyć problemy związane z transportem, a jednocześnie zapewnić egzaminowi odpowiedni, bezpośredni charakter oraz właściwe warunki do jego przeprowadzenia.

Warto również rozważyć wprowadzenie możliwości indywidualnego dostosowania miejsca, terminu lub warunków przeprowadzania egzaminu w przypadkach uzasadnionych stanem zdrowia ucznia, jego niepełnosprawnością, specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, trudnościami w transporcie lub innymi obiektywnymi przesłankami uniemożliwiającymi osobiste stawianictwo w wyznaczonej placówce. Takie rozwiązanie pozwoliłoby zachować odpowiedni poziom wiarygodności procesu egzaminacyjnego, a jednocześnie uwzględnić zasadę indywidualizacji oraz potrzeby konkretnego dziecka. Szczególne istotne jest bowiem, aby rozwiązania systemowe nie prowadziły do sytuacji, w której dziecko z powodu swojej choroby, niepełnosprawności czy szczególnych potrzeb edukacyjnych zostaje postawione w sytuacji trudniejszej niż jego rówieśnicy.

W naszej ocenie celem projektowych zmian powinno być przede wszystkim zapewnienie rzetelności i transparentności procesu egzaminacyjnego, przy jednoczesnym zachowaniu zasady proporcjonalności oraz poszanowaniu indywidualnej sytuacji każdego dziecka. Regulacje dotyczące egzaminów w edukacji domowej powinny zatem łączyć potrzebę zapewnienia odpowiedniej jakości i wiarygodności egzaminowania z koniecznością ochrony praw dziecka, jego dobrostanu oraz prawa do edukacji realizowanej w warunkach sprzyjających jego harmonijnemu rozwojowi.

Dobro dziecka, jego bezpieczeństwo, dobrostan psychiczny oraz możliwość realizacji potencjału ucznia powinny pozostawać jednym z podstawowych kryteriów przy tworzeniu regulacji dotyczących organizacji procesu edukacyjnego. Odpowiednio skonstruowane przepisy pozwolą połączyć potrzebę podnoszenia standardów egzaminowania z zasadą dostępności edukacji i poszanowaniem szczególnych potrzeb dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji zdrowotnej lub życiowej.

Uważamy, że regulacje dotyczące egzaminowania powinny przewidywać jasno określone rozwiązania dla sytuacji wyjątkowych, w których zastosowanie jednolitego zakazu mogłoby prowadzić do nadmiernego obciążenia dziecka lub faktycznego ograniczenia jego dostępu do edukacji.

DYREKTOR
mgr Wiesława Pędzik